

N.F.S. Grundtvig “Om Digterne Baggesen og Oehlenschläger”

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.5, oktober 2014

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1819 (SJ: 342)

Andre udgaver

US *Udvalgte Skrifter* 3

VU *Værker i Udvalg* 2

Teksten er etableret af Kim Steen Ravn

Punktkommentarer og indledning er skrevet af Kim Steen Ravn, redigeret af Klaus Nielsen og Jon Tafdrup

Tekstredegørelse er skrevet af Kim Steen Ravn, redigeret af Ida Marie Klahn og Klaus Nielsen

Tilsyn ved punktkommentarer dr.phil. Lis Møller

Tilsyn ved indledning dr.phil. Flemming Lundgreen-Nielsen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

[A:195] |US:603 |VU:220

Om Digterne Baggesen og Oehlenschläger.

(Med særdeles Hensyn paa deres offentlige Mellemværende).

At jeg, uagtet mange har anseet mig for meget krigsk, dog i de nu ikke saa faae Aar jeg offentlig har skrevet Dansk, blandede mig lidt eller intet i de Penne-Krige der førdes; det er en afgjort Sag, som man nødes til at indrømme. Grunden hertil laae imidlertid vist nok ikke i den dorske LigeGYldighed for hvad der hyldes eller haanes i Ordets Verden, som mange sætte paa Listen af deres Dyder, under Navn af Tolerance, Humanitet, Liberalitet, Fredelighed, Beskedenhed o. s. v. Det har nemlig længe været, og er fremdeles min faste Overbeviisning, at er Tolerance Taalighed, da er den

meget god for os til Hverdagsbrug, og jo bedre vi taale Fornærmelse, Miskjendelse, Haan og Deslige, desbedre for |A:196os, men derfor er det lige vist: at *Sandhed* kan *aldrig* vise *Taalighed* men i det Høieste *kun Langmodighed mod Løgnen*, og at det kun er Sandheds utroe Tjenere som see igjennem Fingre med Løgnen, og lade den udbrede sig paa Sandheds Bekostning. Er Tolerance *Billighed*, da er den vist Noget man altid skal beflitte sig paa, og det er ikke meer end billigt, at lade Enhver staae og falde for sin egen Dommer, men det vilde være høist *ubilligt* |US:604*imod Sandheden*, enten at billige hvad den fordømmer, eller ei at misbillige, hvad der anfægter den. Er Tolerance Afskye for at ville overbevise eller knuse *Aand* med knytte Næver, slaae Tanker med Sværd og kaste Meninger paa Baalet, da er |VU:221den vist nok noget meget Fornuftigt, eller rettere Frihed for en hæsliq Ufornuft, men kan aldrig forbyde hvad der er aldeles fornuftigt: at bekjæmpe *Aand* med *Aand* og *Ord* med *Ord*. Er endelig Tolerance, som saa tit i vore og de næstforrige Dage, *Intet* af alt Dette, men kun Udtryk for en Parisisk Sminke, hvorunder man kan skjule hvad det skal være, og hvormed man vil blænde Folk, saa hvem der ikke har den, skal synes kulsort; da mener jeg det var bedst man forviiste Tolerancen med al anden Sminke, til Skuepladsen hvor den har hjemme. Det var en let Sag: ligedan at gaae hvad man kalder *Humani*|A:197*tet* og Liberalitet paa Klingen, og kyse eller knuge *hvad man kalder* Livet ∴ Veiret af dem, men det behøves saa meget mindre, som alle *Dannemænd* maae være enige om, at alle *slige* fremmede Ord ere at betragte som *Land-Løbere*, man aldrig kan troe, og som derfor bør opbringes og føres ud af Landet paa *Fattig-Væsenets* Bekostning, eller, hvad der af mange Grunde er raadeligst, sættes paa Bremer-Holm at arbeide i Jern deres Livstid, med andre Ord: gøres saa latterlige, og sættes saa klart frem i deres Selv-Modsigelse, at de aldrig meer kan tjene Nogen til Kjæphest, Sminke eller Skalkeskjul. Med ordenlige danske Ord som: Fredelighed, Beskedenhed og hvad dertil hører, er det ingen Sag at komme til rette, naar man selv vil den rette Vei, thi det er Ord som danske Folk forstaaer; man veed godt, at selv den fredeligste Mand kan ikke have Fred længer end hans Naboe vil, og at den er ikke beskeden, men i bedste Fald et Mæhæ, som ikke modsætter sig Angreb paa en vigtig Sandhed, som han kan forsvare. Altsaa, ikke af Feighed eller Magelighed, ikke af den Overtroe: at Strid i Ordets Verden skal eller kan undgaaes, saalænge ikke Sandhed har for evig bundet Løgnens Mund, ikke derfor har jeg helst holdt mig udenfor de Penne-Feider jeg, |A:198som Mand, har seet, og heri vil man udentvivl troe mig, da jeg i mine Strids-Skrifter har givet Folk Troen i Hænderne. Men, jeg har fundet, at snart streed man om Keiserens Skjæg, eller hvad der er det Samme, om sit eget Smule *Jeg*, snart var Strids-Heltene af det Slags, ingen *Aand* kunde røre ved, og intet Ord bide paa, og endelig saa var det stedse

Tilfældet, og mere Tilfældet, jo vigtigere Tviste-Punkten var, at man i Almindelighed var ligegyldig ved Stri|US:605dens Gang og Udfald, og enten fordømte den, paa Grund af, at den var en Strid, eller morede sig over den, fordi det var en *Tvist*. Da det nu er krænkende for en Christen almindelig at ansees for krigsk og trættekjær, og da det er ikke mindre modbydeligt for en alvorlig Mand at være Part i |VU:222Noget som en Hane-Kamp eller Tyre-Fægtning til det ærede Publicums Forlystelse, saa har jeg endog i de sidste Aar med Flid undgaaet at yppe nogen Strid ved at angribe *med Navns Nævnelser*, indenlands nærværende Skribenters Ord og Meninger, og saa ligegyldig er man for hvad man kalder Sandhed, at man lader Sligt rolig spotte og nedrive, naar man kun beholder *sit eget kjære Navn* i Fred.

Men, hvorfor vil jeg da blande mig i den nærværende, eller maaskee, før dette trykkes, forbigangne |A:199Strid mellem Baggesen og Noget af Oehlenschläger?

Deels fordi at, naar de Smaa gjør sig alt for raske, hvilket nu var Tilfældet med Tylvten, da tillader min Samvittighed mig ikke at tie, men æsker i al Fald min frimodige Erklæring om slige *Spilopper*, deels fordi den ene Part i Striden: *Baggesen* er en Aand, der kræver Opmærksomhed, og endelig fordi her er en passende Leilighed til at sige Noget, der længe har ligget mig paa Tungen, men som jeg har gjemt til en god Leilighed, naar jeg snarest kunde vente man tog det til Eftertanke.

At jeg imidlertid ikke har i Sinde at slaae mig til nogen af de stridende *Personers* Partie, følger vel alt deraf: at jeg ikke engang selv vil have noget personligt Partie, og det er da kun som Tilskuer jeg vil betragte Striden, at sige: ikke som en ørkesløs eller ligegyldig, men som en i al Sandhed varmt deeltagende Tilskuer. Det skal ikke forundre mig, om de Fleste der tage Deel i Striden, finde min Betragtning meget for alvorlig, tør og kjedsommelig, men det bør heller Ingen undre, at jeg er af anden Mening, og søger at gjøre den gjeldende, thi det er paa begge Sider meget naturligt.

Hvad man allerførst maa have afgjort, for at betragte Striden fra den rette Side, er: om baade |A:200Baggesen og Oehlenschläger maa ansees for *Magter* i den danske Literatur, thi herpaa beroer det, hvad Opmærksomhed Striden fortjener. Var nemlig Ingen af dem hvad man kalder en selvstændig Magt, da var Striden om hvad der hørde dem til, kun, saa at sige, en Poletie-Sag, der ved Høieste-Ret, som det sande Publicums ∴ Historiens Domstol er, maatte afvises, og var kun een af Parterne en |US:606*Magt*, da maatte den Anden, som havde skjemtet med sin Overmand, tage Skade for Hjemgjeld.

Det er imidlertid en afgjort Sag, at baade B. og Oeh. have været selvstændige Magter, thi begge have de ført et stort Ord, som skaffede dem den Navnkundighed og Opmærksomhed, de unægtelig

besidde. Vel |VU:223 findes der, inden lukkede Dørre, nok ikke saa lidet et Partie, som vil paastaae, at Oeh. i Grunden ei var nogen Magt i Aandens og Ordets Rige, men de slaae sig selv paa Munden, ved kun at sige det sagte, thi dertil kan fornuftigviis Intet uden Følelsen af hans afgjorde Over-Magt bevæge dem. Sigtens har man paa den sidste Tid ogsaa, og det offenkjendelig, hørt ymte om, at B. ingen saadan Magt var, og havde kun hersket i en aandløs Tid, som inter coecos luscus; men det samme Smaatøi, der ymte om Sligt, har noksom gjendrevet sig selv, ei blot ved den Hidsighed hvormed de bestreed, |A:201 hvad de kaldte ingen Ting, men endnu mere ved Udførelsen af deres lille Krig, thi, saavidt jeg skjønner, har de ikke krummet et Haar paa hans *Hoved* end sige knækket hans Hals, som de dog maatte for at bevise: han var *hovedløs*. Derimod har han, som vitterligt er, leget saaledes Himmelspræt med dem, at er deres Hoved heelt endnu, da maa det udentvivel mest komme deraf, at Skabilken-Hoveder som de i St. Hans-Aftens-Spillet har godt ved at holde.

Dog, da jeg har mærket, at hverken vore Dages Børn eller saakaldte *fornuftige* Folk, er synderlig stærke i *Logiken*, vil jeg tjene dem med en Haandgribelighed, give dem Haand i Hanke med mig selv: i det jeg udsætter mig for begge Partiers Angreb.

Hvad nu først de kjære Børn angaaer, da siger jeg til dem: siden I paastaae, at, aandig talt, har Baggesen aldrig været eller kunnet Noget, og siden I, beskedne nok, regne det for ingen Ting, at han kan trykke jer allesammen som ingen Ting, saa vil jeg dog fortælle jer, at i mine Øine har Baggesen fordum været og er endnu en *mægtig Aand*, som har lagt mere sammen, end I endnu har stavet, som stikker dybere, end I endnu har loddet, som har viist, han havde, hvad I vel knap forstaae: Tunge-Maalet |A:202 i sin Magt, som paa tvende Maader fordanskede Niels Klim, og som har kraftig virket til, at Oehlenschläger kunde opstaae, og blev seet.

Dog, I tør vel svare mig, hvad bryde vi os vel om dine Øine? |US:607 vi tør spytte dig op i dem, dersom vi faae Lyst; men, hvad siger saa jeg? Jeg siger: ja det veed jeg nok, i den Henseende kan man sigtens have Munden til Tjeneste, naar man *vil*, men kan I ogsaa spytte mine Øine ud, og spytte mig omkuld? Kan I ikke det, saa staaer jeg mellem Baggesen og jer, og siger ganske roelig: jeg seer en Magt i Baggesen, |VU:224 og en Af-Magt i jer, og I stadfæste mit Syn, ved at lade mig staae! Hvad nytter saa jer Pytten og jer Piben?

Derpaa vender jeg mig til den Side, hvor man skulde finde de fornuftige Folk, og siger: Er her Nogen, eller er her Ingen? Er her Nogen, som tør paastaae at Adam Oehlenschläger er kommet sovende og magtesløs til sin Navnkundighed, saa er her nu en Mand, hvem I, saavidt han veed, har aldrig skyldt for Dumhed eller Afmagt, og som for ramme Alvor siger, at han ei blot erkjender en

beundringsværdig Magt i Oehenschlägers Ord, men skjønner ikke rettere, end at det fornemmelig var den, som opvakde og oplivede ham. Om I da ogsaa mene, at kunne for Fornuftens Domstol forsvare den Sæt|A:203ning, at man kun beviser liden aandelig Magt ved at forbluffe Eder, saa maa I dog indrømme, det er ufornuftigt at nægte en Magts Tilværelse, og dog lade Noget gjælde, som takker den Magt for sin Opkomst, thi det er en haandgribelig Selv-Modsigelse. Altsaa, I maa nødvendig enten give mine Ord om Oehs Magt Magt, eller paastaae, at mit Ord i Literaturen er dødt og magtesløst, i hvilket Tilfælde det Hele bliver en Sag mellem Eder og mig, som i et Øieblik kan være afgjort.

Men, kunde man spørge: er ikke alt Sligt et Ordspil og unyttigt Haarkløverie! Veed man ikke nok, at naar Folk paastaae om en af hine Ord-Førere, at han i Grunden ingen ret Digter eller stor Aand har været, de da ingenlunde dermed vil nægte, at hans Ord har havt stor og mægtig Indflydelse; men kun, at det *ikke burde* saa være, at han kun har Folks Vankundighed, Letsindighed eller Afmagt at takke for sin Magt og Myndighed?

Det Sidste indrømmer jeg strax, men ingenlunde det Første; thi netop fordi man bestandig forbytter og forblander *Ret* med *Magt*, Rettighed med Besiddelse, just derfor er det nødvendigt at see, om man kan bringe Folk til at gjøre Forskjel; til ikke at gjøre sig latterlige ved at slaae paa Vognen naar de mene Hestene, eller omvendt. Kun det vilde |A:204jeg gjøre Vedkommende begribeligt, at man kun modsiger sig selv, ved at nægte det Ord udmærket Kraft, som man maae indrømme har viist den, ved |US:608at herske og seire, eller dog ved uovervindeligt at forsvare sig i sin Kreds. Sæt ogsaa, at det saaledes kun var *vor Afmagt* der havde givet B. og Oeh. Skin af en Magt, de i Tidens Længde maatte tabe, af en Magt deres Ord for Efter-Slægten ei kunde svare til, saa maatte de dog ligefuldt i *vore* Øine gjælde for, hvad de viiste sig at være: Mægtige blandt os.

|VU:225Da Napoleon fordum paastod at Magten gav Ret, satte Retten i Spydstagen, indsaae dog nok Mange, at, trods al sin Magt, havde han aabenbar Uret, men at det ikke desmindre var Daarskab, enten paa Grund af hans Uret, at *nægte* hans Magt, eller at bekæmpe denne med en blot Protest. Derimod er Sligt hverdags Brug i Skrift-Verdenen, og der bilder man sig ind at have vundet Spil, naar man enten kan give sig Mine af, at ansee Modstanderen for en Stymper, der knap var værd at røre ved, eller faae Folk til at ansee ham for en Misdæder, uagtet det er klart, at man ikke derved rækker en Fjer i hans Hat. Paa den anden Side er det ligesaa almindeligt, at ansee Overmagt som et Beviis paa Ret, og hele denne Forvirring kommer aabenbar af, deels at de Fleste har liden eller ingen Fornem|A:205melse af Ordets Magt paa Papiret, og deels af den saa udbredte Vildfarelse, at i Aandens Rige er Retten altid paa

Magtens Side: en Vildfarelse alle de maa hylde, som kalde Fornuftens Herredømme over Sandseligheden Dyd, og alle de der kalde Ret hvad Aanden gjør, altsaa begge de i vore Dage talrigeste Partier, saa fjendtlig de end for Resten staae mod hinanden.

Saalænge der da ei kan raades Bod paa den aandelige Afmagt, og saalænge man ei kommer til den simple, sunde Forstand: at Aand er hvad der virker paa os med usynlig Kraft, og at der ligesaavist maae gives stridige Aander, som baade Løgn og Sandhed kan virke usynlig paa os gjennem Ordet, og ere *oversandselige* Ting; saalænge, siger jeg, er al Ord-Strid kun Mund-Huggerie, alle Strids-Skrifter om aandelige Ting kun *Maculatur*, enhver Penne-Feide en Kjøren om Kap, hvori den som smører dygtigst, vinder Prisen.

Kommer man derimod, som dog er at haabe, snart til den Forstand, at det er med Sandhed og Løgn, som med Godt og Ondt: begge kan have Magt, men Sandhed kun Ret; da vil man ogsaa forstaae, at der kæmpes slet for den gode Sag, ved at nægte hvad sandt er, hvor det saa findes, og at Spørgsmaalet i Strids-Skrifter aldrig maa være: |A:206| om Modstanderen har nogen Ære at tale med, men blot om der er Noget i hvad han siger, thi siger han Sandt, da skal han have Ret, om han saa er en |US:609| Djævel, og lyver han *dygtig*, da skal Dygtigheden indrømmes som en Sandhed, og maa nødvendig indrømmes, naar man ikke Slag i Slag vil slaae feil.

Forudsat nu, at B. og Oeh. har været *virkelige* Magter, da bliver det først Umagen værd at spørge, *hvad der er dem imellem?*

Om der er Noget imellem dem som Personer, det vedkommer os |VU:226| her slet ikke, og lade de os mærke det, da er det Noget vi i det Høieste kan undskyldte med, at de høre til genus irritabile vatum.

Det, menneskelig talt, *selvstændige*, Ord de have ført, det er hvad vi spørge om, og derefter skal vi bedømme deres indbyrdes Forhold som litteraire Magter, eller Ord-Førere i den danske Skrift-Verden. Paa deres Virksomhed *hver især*: paa deres egne *Værker* maae vi da fæste Øie, og lægge vi nu Baggesens comiske Fortællinger, Ungdoms-Arbeider og Labyrinth ved Siden af Oehlenschlägers Poetiske Skrifter og Nordiske Digte, da vil vi snart opdage, at uagtet der paa begge Sider ere Fortrin, som ei ophæve, og tildeels ei engang berøre hverandre, saa stride de dog i Grunden temmelig bestemt imod hinanden. Dette kommer ingenlunde af For|A:207|skjellen mellem de betragtede og behandlede Gjenstande, heller ikke deraf, at de samme Gjenstande ere betragtede fra forskjellige Sider og Stader, altsaa ikke af Forskjellen mellem Comisk og Tragisk, mellem Skjemt og Alvor, eller andet Sligt, men det kommer af en Grund-Forskjel i Synet, og Tanke-Gangen. Vi see det strax, at disse Magter kan umuelig begge have Ret, disse Digtere kan umuelig begge have udtrykt de *sande* Forestillinger om Menneske-Livet, dets Betydning og Øiemeed, samt hvad der, ret forstaaet, bliver det Samme: om Guddoms-Livet og dets billedlige

Aabenbarelse paa Jorden. For begge Digtere er vel Mennesket en Gaade, som det maa være for enhver Aand, der oplader sine Øine i Støvet, men Løsningen søge de ad ganske modsatte Veie, hvilke de da stræbe at indhegne med saa yndige Blomster, oplyse med saa straalende Lamper, opfylde med saa indtagende Skikkelser, og aabne til saa glimrende Udsigter, som de med Ordet formaae.

B. betragtede Øieblikket som det Eneste, hvori et fornuftigt Menneske kunde være bekjendt at sætte sin Glæde, søge sit Liv og sin Lykke, da tykt Mørke rugede over det Forbigangne og Tilkommende, som Skrankerne for Øieblikkets Lys-Plet. At B. [|US:610](#) ikke tilbød Øieblikket, som det legemlig kan nydes med [|A:208](#) lem Vuggen og Graven, men som det kun kan betragtes og nydes med Aand, følger af sig selv, dersom det er sandt, at der hersker Aand i hans Ord, men jeg vil dog, for Vedkommendes Skyld, anmærke, at det ret falder i Øinene, ved at sammenligne ham med mange samtidige Øieblikkes Sangere, og især med T. C. Bruun, hans naturlige Antipode.

Vende vi os nu til Oeh., da er det, som om han af al Magt kneisede, [|VU:227](#) for at kunne see op og ud over en tyk og lummer Taage, der bedækkede Øieblikket, Livet og Lyset sætter og søger han netop der, hvor B. saae idel Mørke: i det Forbigangne og Tilkommende, og med lyse, kraftige, glødende Farver skildrer han os Aande-Livet i seirende Kamp mod Øieblikket.

At udvikle dette videre, og, især efter en historisk Udsigt over Digte-Konsten i Norden, at gennemgaae de tvende Digteres Værker, vilde være mig en Fornøielse, og kunde maaskee ikke være af Veien, men det maatte her blive alt for vidtløftigt, og jeg har derfor indskrænket mig til, hvad her er Hovedsagen, og hvad jeg tør troe, Digterne selv vilde indrømme.

En heed og alvorlig Kamp, det kan vi begribe, maatte der opstaae i Dannemark, hvis hine stridige Forestillinger stødte levende sammen, det vil sige: [|A:209](#) hvis de fandt kraftigt Bifald i den danske Læser-Verden; men det var slet ingen Følge, at Digterne selv skulde komme i aaben Feide, og det gjælder her som allevegne, at Digterne ere langt mere kaldede og skikkede til at vække og besyngte en levende Kamp, end til selv at tage Haand i med. Det kunde gaaet med Baggesen og Oehlenschläger, som det gik med dem, deres Aander i mine Øine overfløi, men som de dog enstund ønskede at ligne: Wieland og Goethe, der efter et Par Ryk om Rangen, saae roelig paa den Kamp de havde voldt. Det lod endogsaa til, at vore Digtere vilde give et sjeldent Exempel paa villig og venlig Erkjendelse af hinandens Fortrin, thi, til stor Forundring, og selv til Skræk for Mange, erkjendte Baggesen saavel i Gjengangeren, som i det deilige Riim-Brev til Aladdin, Oehlenschläger, ikke blot som en *udmærket* Skjald, men som en Kæmpe-Bøg paa Parnasset, der blot behøvede at skyde sin Krone i rigtigt Forhold, for som Danmarks

Shakspear, at udstikke Engellands. Vist nok var Oehlenschläger, i sit langt mere fornemme end poetiske Svar paa Riim-Brevet, langt fra at tage Tonen saa høit om Baggesen, men erkjendte ham dog for [|US:611](#)en aandig Magt, hvis Roes ei var ham ligegyldig. Offenlig Strid mellem Digterne selv, syndes fra dette Øieblik af at være fore[|A:210](#)bygget, og efter Skrifte-Maalet i Gjengangeren og i Fortalen til Digter-Vandringerne, var det end ikke rimeligt, at B. vilde misbillige en Krig mod Aanden i hans forrige Værker, hvortil han selv havde givet *Løsenet*. Jeg veed meget vel, at man temmelig almindelig har betragtet denne Baggese's Erkjendelse af sine egne Vildspor, og Oehlenschlägers Kæmpe-Skridt op ad Parnasset, som blot *Skrømterie*, men man kan ogsaa vide, at jeg aldrig har været af den Formening, men lige fra min Recension over Gjengangeren i Lærde Efterretninger, til mine Rimelige Strøetanker i Skilderiet, og til denne Erklæring, yttret mig ganske anderledes derom. At Baggesen, ligesaa lidt før som efter, har viist Enighed med sig selv, og Heelhed i sine Beskuelser, det er vist nok sandt, men beviser ingenlunde hvad man deraf har villet slutte. At B. ei, siden hine Dage, har, som han gav os Haab om, leveret hvad man kan kalde et *Værk*, som Frugten af en høiere Beskuelse, er ligeledes sandt, men da han ligesaa lidt har leveret noget *Værk*, hvori hans forrige Beskuelse *lever* og *aander*, beviser det netop, at han er *ude* af sin forrige Beskuelse, skjøndt det tillige viser, at han ei er blevet *hjemme* i nogen nye. At han endelig krymper sig ved at give Slip paa Æren for sine forrige Værker, uagtet han selv har givet *Løsenet* [|A:211](#)til i Bund og Grund at nedrive dem, det er ikke blot forklarligt af Egen-Kjærligheden, der, saalænge han ingen nye Værker har frembragt, maa gjøre ham det til en *Døds-Kamp* at løsrive sig aldeles fra de gamle; men det kan ogsaa tildeels komme deraf, at hvad han i *Grunden* misbilliger, dog i enkelte Dele og i *Skinnet* af det *Hele*, ikke uden *Føie*, tækkes ham. At det Sidste *kan være* Tilfældet, veed jeg, *thi det er* i det Mindste Tilfældet med mig, under Betragtningen af Bs Værker, og endelig maa jeg gjøre opmærksom paa, at længe før Oeh. traadte op, var det af Baggese's Arbejder klart, at hans forrige Aand havde forladt ham, og at han forgjæves greb, ikke efter den, men efter en anden og høiere, som han bestemt maa have fundet i Oehs Kvad, siden han i Brevet til Aladdin og i Gjengangeren udtrykte sig paa Nye med *Liv og Aand*. Her mener jeg det er let at finde Nøgelen til det Følgende af Bs Gaade, især da han selv har rakt os den i Brevet til Aladdin, men det vilde her føre for vidt at bruge den, og det kan være nok at angive den almindelige Grund, hvi Folk har bildt sig ind, at B. paa Skrømt ophøiede Oehs Aand. At hele det [|US:612](#)Partie der rynkede Næse ad Oehs herlige Anskuelse, tabde *Hovedet*, da B. lydelig erklæ[|A:212](#)rede sig for den, og holdt ilde Huus med de saakaldte gyldne Dages Digte-Konst, og Konst-Thing, det er klart nok, og hvad Under, at Samme, da

Ærgrelsen og Betuttelsen havde sat sig, husvaledede sig med den trøstelige Gisning, at B. dog nok aldrig havde haft det græsselige Syn, han saa livagtig udtrykte, men kun drømt det med aabne Øine, og loe i Grunden selv ad hvad han ophøiede! Denne Gisning fandt Vedkommende bestyrket, da B. begyndte |VU:229 skarpt at criticere Oeh., den gaaer nu udentvivel imellem dem for en afgjort Sandhed, og det er i sin Orden, thi hvem der ikke har mindste levende Fornemmelse af *Aand*, kan ligesaagodt tilskrive en *Aand Umuelighed*, som være blind for dens klareste Ytringer.

Derimod skulde man ei let falde paa, at hvem der ophøiede Oeh, kunde eller vilde bære mindste Tvivl om *Virkeligheden* af Bs Beundring for Oehs *Aand*, thi deels var den ei blot det første, men vel det største Seiers-Tegn om Oehs Tinding, og deels kunde man af dem der fortælle: hvor skjønt det er at sidde under en høi Aands Vinger, vente lidt mere Øie for *Aand*. Jeg, for min Part, som man ei kan nægte har været blandt de første, lydeligste og stadigste Beundrere af den *Aand*, B. priste hos Oeh., har aldrig fundet mig fristet til Tvivl i dette Stykke, |A:213 og paa eget Ansvar tør jeg troe det er gaaet alle Aandens virkelige Kyndige ligedan.

Men, sig Oehs Tilbedere, saa maa jo dog B. enten siden have tabt sit Syn for den store *Aand*, og dermed alt aandeligt Syn, eller han vil ikke troe sine egne Øine, og haaner falsk og misundelig hvad han selv erkjender for Beundringsværdigt.

Hjerter dømmes Gud, Ord dømme Aander, turde vel hertil være det eneste rigtige Svar, og at B. ved sin Kritik over Noget af Oeh. og Striden i den Anledning, hverken har fralagt eller frakjendt sig, men netop forudsat og beviist et ualmindeligt Øie for *Aand* i det Hele, og Oehs især, det tør jeg paastaae, og kunde let bevise det for *Aander*, men just derfor ikke for de Eneste som ere af modsat Mening. Her er nemlig ikke Spørgsmaalet om enkelte meer eller mindre tvetydige Udladelser, som i Fortalen til Studenterne og andensteds, men om det Syn der *utvetydig* fremlyser af den hele Kritik og kritiske Feide. At B. heri har røbet et Falke-Syn, og ladet en *lynende* Vittighed spille, som der i hans ældre Værker knap findes Lige til, det finder i det Mindste jeg, og hans Commentar over Skydebane-|US:613 Visen, Peer Vrøvler kaldet, er i mine Øine noget i alle Maader saa ægte Genialsk, at den hos |A:214 enhver som fatter den i sin Dybde, maatte ene være et gyldigt Vidnesbyrd om Baggesens høie Digter-Kald og sjeldne Gaver. At dette Kvad tillige udtrykker en levende Hylding af Oehs *Aand*, skal man nødes til at indrømme, og at B under hele sin Kritik har paastaaet, |VU:230 det med den var hans Hensigt, deels, om mueligt, at vække Oeh. til Fortsættelse af den Kæmpe-Bane han forlod, deels at sætte Skranker for det Afguderie Ungdommen bedrev med den faldne Digter, med Legemet de tog for Aanden, det lader sig ikke nægte. Vist nok vil Ungdommen paastaae, at det forholder sig langt anderledes, paastaaer deels: at B.

har criticeret som en Stymper, og deels at han har havt en ganske anden Hensigt med sine Critiker end den han foregiver; men man seer let, at slige Indvendinger har her ingensteds hjemme, den Første ikke, fordi man selv maa hjemle sig Aand, før man, i Aanders Lag, kan føre nogen Besyv, den Sidste endnu mindre, fordi om den slette Hensigt ogsaa lod sig bevise, derved slet Intet beviistes enten mod Bs Kritik, eller for Noget af hvad den sigter paa.

Hoved-Spørgsmaalet er, som man let seer: om Det af Oeh. B. har criticeret, virkelig fortjener at behandles saa haardt og spodsk, som tildeels er skeet, og maa det Spørgsmaal bejaes, da er det en **A:215** afgjort Sag, at B. paa eget Ansvar for sin Hensigt, ei blot havde Lov til at yppe den Strid, men kunde føle sig forpligtet dertil, for, om mueligt, at opvække den sovende Aand, og for at aabne den forblindede Ungdoms Øine. At B. staaer Oeh, enhver Aand, og fornemmelig Historien til Regnskab for, hvorledes han har rygtet sit Kald som Critiker, hvorvidt han har valgt og fulgt den rette Maade, hvorvidt han har holdt sig til Hoved-Sagen, med Videre, det forstaaer sig selv, men skal det være en Brøde af ham, at han paastaaer: Digteren Oeh. som han beundrede, er, aandelig talt, død, og det er kun en aandløs Skygge af ham, der paa den senere Tid spøger i Literaturen, og forgudes af Ungdommen, skal det være en Brøde, da maa Paastanden være falsk; thi er den sand, da *burde den gøres*, og B. kan da, for den Bestandighed hvormed han har gjort og for det Eftertryk han har givet den, gjøre retmæssig Fordring, saavel paa Digteren Oehlenschlägers som paa et oplyst Publicums Tak.

At dette er Hoved-Spørgsmaalet ∴ Det som et oplyst Publicum og enhver *Aand* maa lægge Vægt paa, kan ikke nægtes, thi, sæt ogsaa, man kunde bringe B. til Taushed, ved at bevise, **US:614** han havde ingen Ære at tale med, eller at hans Indlæg ikke duede, sæt tillige, at Paastanden ved hans Taus**A:216**hed vilde forstumme, saa ophørde den dog derved ikke at være sand, hvis den er det, og strængt vilde Efterslægten bedømme en Tid, hvori Ingen havde Syn og Mod og Kraft til at gjøre den gjældende: til at bekæmpe den Blindhed og det Afguderie, der truede med, **VU:231** ei blot at forkorte den ypperlige Digtets Bane, men selv at tilintetgjøre Frugterne af hans herlige Værker.

Men, er det saa, hvad vil da Peer Vegner, hvad vil Tylvten og Trodset, og Alt hvad der har spidset Pen imod Baggesen, i Anledning af hans Critiker? Ja, hvem kan sige, hvad det vil paa Prent, som aldrig har viist det kunde Noget, kunde Andet, end sige Pyt som Peer til Kongen, kunde Andet, end, i det Høieste, slaae Streg over Oehlenschlägers Navn i Ankerne over hans Skrift, og sætte Baggeseens isteden? At Folk, der ikke kan Andet, tør vove for Publicums Øine at øve slikt værre end Skriverdrønge-Væsen, og det imod Aanden, Digteren Baggesen, det beviser en Dumdristighed, som maa harme og oprøre Enhver, der med Gnist af Aand forener

Ærbødighed for Sandhed, eller selv endog blot et Gran af Alvor, Sands for det Sømmelige, og Eftertanke om, hvad Følgen blev, naar Sligt tog Overhaand! At Sligt kan voves, uden at straffes med almindelig Foragt, med |A:217|et sønderknusende Veto af hver Mand, der har hjemlet sig Stemme paa Ordets Lands-Thing, det er et høirøstet Vidnesbyrd om, hvilken søvnagtig Døs vi befinde os i, hvor nær det kunde være ved, at de høieste Spørgsmaal skulde afgjøres med Næver og Piber af Skue-Pladsens, som fordum i Constantinopel af Rende-Banens Klappere og Stampere! At endelig Oeh. selv ikke offentlig erklærer sin høieste Mishag i et literairt Gade-Opløb, og et plumpt Partie-Skrig, der er hans ypperlige Aand, til hvis Ære det skal være anstiftet og opløftet, saa aldeles uværdigt, blot det maatte vække Formodning om, at hans herlige Aand har forladt ham, en Formodning jeg vilde kalde ufeilbar, naar ikke den Muelighed stod tilbage, at han kunde være uvidende om Sagens rette Sammenhæng!

Dog, hvad nytter det at skildre Uvæsenet og LigeGYldigheden, naar denne maa nødvendig gjøre døv for Opraabet til at bekæmpe hiint, hvad nytter det, naar man ei selv baade kan og vil lægge Haand paa at sætte Skranke for det Uvæsen? Intet, slet Intet, men, Gud skee Lov! det kan og vil jeg, hvad min Haand kan udrette, veed ikke jeg, men udrakt skal den altid være mod Alt hvad der med Kroppen og Munden vil afgjøre |US:615|Aanders Tvist, mod Alt, hvad der med Tummel og Hurlumhei – hvor er du; her er |A:218|jeg, vil kjende i Sager, som kun kan og bør drøftes og, saavidt mueligt, reengjøres af Mænd, der ved Sligt hverken vil, eller behøve at skaffe sig Navnkundighed.

Aldrig kan jeg indlade mig i Strid om nogen *Hoved-Sag* med |VU:232|saa aldeles Uvedkommende og aandelig Umyndige, som de der hidtil have reist sig mod Baggesen, maae ansees for at være, til man seer, at de ei blot kan underskrive deres Navne, men ogsaa skrive under dem hvad der er værd at læse; at de ei blot kan lade deres Navne trykke, men har Navne, som Bog-Trykker-Konstens Aand kunde ønske at føre for Lyset. Hvad jeg derimod kan gjøre ved dem, er at fordærve dem Spasen, maaskee dog bringe Nogle af dem til at angre deres Adfærd som en Ungdoms-Daarlighed, og rimeligviis dog betage Nogle Lysten til at træde i deres Fodspor. Det kan jeg, og det skal jeg, som en ærlig Mand.

Vel er jeg ei af dem, der i Gang-Vognen lærde at lalle: Axel og Oehlenschläger, men *udenfor* Digterens personlige Omgangs-Kreds, er jeg udentvilt den af Danmarks nu bekjendte Forfattere, som først lydelig beundrede hans Aand, og det under Omstændigheder, da kun en levende Fornemmelse af den kunde drive mig dertil. Det er nu *tolv Aar* siden; Ungdommen, som nu raser for Digterens |A:219|Navn, turde da vel tildeels af mig have lært at fæste Øie paa den store Aand; jeg har, i den Aar-Tylyt, uden at være oplækket af

de ældre, ophjulpet af de jævnaldrende, eller ophøiet af de yngre Skribenter, og, uden at smigre enten Tidens Aand eller noget Partie, tilkæmpet mig et Stade, hvorfra jeg, uden at blive latterlig, kan, paa eget Ansvar, tale et selvstændigt Ord med i Literaturen. Man skal vist ei, selv kun med Skin, kunne sigte mig for at have viist Tegn til ringeste Misundelse paa en Digter, det altid var mig en Hjertens-Fryd at ophøie, aldrig faldt det mig ind at være Medbeiler til hans Krands, og netop Betragtningen af hans Værker lærde mig, at jeg er egenlig ingen Digter. Paa den anden Side troer jeg at have viist i det Mindste meer poetisk Evne og Indsigt end alle de tilsammentagne, der rose Alt, hvad der kun fører Oehlenschlägers Navn, ja havde jeg ikke viist tusinde Gange mere, da havde jeg saa godt som Intet viist, og nu tager jeg mig den Frihed at erklære: hiin Baggesenske Paastand om Oehs dybe Digter-Fald, den Paastand er ikke blot hans, men ogsaa min, og, siden den skal være en Brøde, saa *tilegner* jeg mig den, som |US:616| Ophavsmand, indtil man viser mig den i en ældre Bog end min lille Verdens-Krønike fra 1812.

|A:220| Ingen mene, at jeg er dum nok til at troe, der *bevises* Andet ved, at jeg *tilegner* mig Paastanden, end at den ikke er et Opspind af Baggesens Misundelse, og at den mellem Dannemarks æsthetiske Forfattere, har, foruden Baggesen, i det Mindste een Forsvarer, og det en For|VU:233| svarer, som, naar han vilde være partisk, efter al Sandsynlighed maatte snarere være det *for Oehlenschläger*, end *for Baggesen*, mod hvem, *som Aand*, han nok er den Eneste, der drog til Feldts. Andet skal herved ikke bevises, men det er, efter Omstændighederne, ikke saa ubetydeligt, som det kan synes, thi nu skal Ungdommen nødes til at opgive Haabet om, ved at haane, criticere, og udfordre Baggesen, at faae en Paastand, de ei kan lide, neddæmpet. Vil Ungdommen tage Mælet fra den forhadte Paastand, maa den prøve paa ogsaa at tage Ordet fra mig, og det skal, med Guds Hjelp, Tiden vise, lader sig hverken gjøre ved at kalde mig, hvad jeg er med Æren: Strøtankernes Forfatter, eller ved noget hvilkensomhelst *andet* Drengestykke. For Løiers Skyld vil jeg imidlertid anmærke, at Alt hvad Oehs unge Forfægttere kunde vinde ved, efterat have frakjendt Baggesen, ogsaa at frakjende mig Stemme-Ret ved Vurderingen af Oehs Skrifter, var, at de, saavidt det stod til dem, havde berøvet Oeh. to Stemmer, som, ere |A:221| de end ei de eneste, dog turde høre til de mærkeligste, han i Danmark har havt *for* sig. Naar nu det var lykkedes dem, kunde det virkelig, for et Øieblik, være moersomt, at see dem forsvare Oehs Digter-Navn mod Professor Sander og Doctor Dampe, og Oeh. vilde da med Føie kunne være ligesaa stolt af sit Partie, som af Ludlams Hule og Reiserne.

Men, kan nu alvorlige Folk sige, vi indrømme gjerne, at Oeh. er yderlig slet forsvaret mod Baggesens Kritik, vi indrømme, at den er vittig, og slaaer i det Enkelte tit saaledes til Bunds, at den er

uigjendrivelig; men paa den anden Side maa du ogsaa indrømme, at naar man undtager Reise-Brevene, som har forvildet sig ind i Literaturen, og maaskee Ludlams Hule, gaaer den Baggenseske Kritik ikke saaledes til Bunds i det Hele, at jo, trods den, Paastanden, du med samme har tilfælles, kunde være ubillig og uretfærdig, thi hvilken Digter har ikke, naar han skrev Meget eller vovede sig udenfor sit Fag, leveret enkelte mislykkede Arbeider! Lægger man hertil, at B. saa ofte har opholdt sig ved Smaafeil, som kunde findes i et fortræffe|US:617|ligt Digterværk, ja ei sjelden fremført Anker, som enten ere ubeføiede, eller maatte nedsætte Oehs bedste Arbeider, saa var det dog vist Umagen værd ret alvorlig at drøfte den haarde Paastand!

|A:222|Nei, er mit Svar, efter Alt hvad jeg kjender til Læse-Maaden i vore |VU:234|Dage, kan jeg aldrig troe, det er Umagen værd, paa Prænt at drøfte en Sag af det Slags udførlig, thi flygtig har man læst baade Oehs første og sidste Arbeider, ja, for en stor Deel kun læst de sidste, en grundig og alvorlig Betragtning derover blev enten slet ikke, eller endnu flygtigere læst, og *Paastanden* blev dog til Slutning Alt hvad man beholdt. Hvad der i det Hele er slet, taber Intet ved kun at betragtes i det Enkelte, træffende Vittighed er her paa sit Sted, Baggenses træffer ni Gange for hver Gang den slaaer feil, og ikke selv den mest træffende, end sige en forfeilet Vittighed slaaer nogen *Aand* ihjel. For Efter-Slægten Skyld kunde det lønne Umagen at skrive en Betragtning over Oehs genialske Værker, men ei at sammenligne dem med hvad Efter-Slægten vist neppe gider læst, mindre læst Bøger om, saa man langt heller skulde gjøre sig den Umage, af Oehs senere Skrifter at udtrække de Blade og Linier, hvori der findes Glimt af den herlige, forbisvævende *Aand*, disse, vel stedse svagere, men dog mig saa dyrebare *Haab-Glimt*, der altid, naar jeg seer dem, synes mig at hviske: bryd ei Staven, før Vandringen er endt, Olav Tryggesøn er ikke død; vel reiser han længe til ingen Nytte omkring i fremmede Lande, |A:223|men derfor kan han vel endnu engang bestige Norges Throne og Smalsar-Horn! Det skee! ingen Mand i Dannemark, næst Digteren selv, skal glæde sig inderligere derover end jeg; og var jeg den Første som ymtede om Faldet, skal jeg vist ei heller blive den Sidste, der jubler over Opreisningen, naar jeg seer den, men sagde jeg, jeg havde seet den, enten i Helge eller Hroars Saga, eller andensteds end i *Haabet*, da løi jeg, og havde jeg ikke her givet min utvetydige Erklæring, da kunde jeg ei uden Skamfuldhed træde den vaagnede Digter under Øinene, men det kan jeg nu, om Glæden times mig, og saasnart Oehlenschläger igjen skjænker os et Værk, jeg tør sætte ved Siden af hans forrige kraftige Gjærninger, da kaarer jeg ham selv til Voldgiftsmand mellem mig, og hvad jeg kalder hans naturlige, uægte Børn. Ei vil jeg raade disses Forgudere, men vel Baggesen at gjøre det Samme. Dog, skjønt jeg ikke agter det Umagen værdt, at

føre noget langt Beviis for min Paastand om Oehs senere Skrifter, saa kan man dog fordre, at jeg ei maa |US:618|lade den spille i det Ubestemte, men skal fastsætte den, saa det kan sees hvad jeg egenlig mener.

Om Oehs senere Arbeider ere mere knudrede i Stilen og Versefaldet, end hans forrige, det veed jeg, sandt at sige, ikke, thi, uagtet jeg ikke |VU:235|kan kalde |A:225|det Krumme lige, det Krogede ret, eller det Knudrede jævnt, saa gaaer dog hos mig et godt Digt trods alle Knorter glat ned, og det slette glider slet ikke bedre, fordi det er glat. Det er derfor aldrig faldet mig ind fra denne Side at anstille nogen Sammenligning.

Ligedan gaaer det mig næsten med det Øvrige af hvad man kalder Formen, thi jeg er herom af den Troe, at hvad der duer noget, kommer i det Kar, det skal gøres i, og at Karret slet ikke klarer Noget. Jeg er desaaarsag kjættersk nok til at troe, at da det kun er den *historisk fuldendte* Konst der kan frembringe en Form, som, uden Skaar i sin Skjønhed, kan omfatte de høieste Syner; saa er det meget bedre at Formene revner, end at Synet brister. Kæmpen Uffe i det sprængte Pandser, som holder Skjoldet for Riften og gaaer for To, er i mine Øine et langt skjønnere Syn, end Guld-Smeden, Stærk-Odder blæste omkuld, hvis Rustning sikkert var saa glat som et Speil, og saa klar som et Guld. Den videre Udvikling heraf, som en Sammenligning mellem *Aand* og *Legeme*, forbeholder jeg mig til en egen Betragtning over Digte-Konsten, kun saa meget vilde jeg sige, for at minde om, *hvor* jeg finder Forskjellen.

|A:225|Hvad jeg først og sidst spørger om i et Digt, er *Beskuelsen*, og efter dens Sandhed og Liv, Kraft og Klarhed skatter jeg det, og, forudsat, at der var en udvortes skjøn Form, som alle Digte af eet Slags skulde have tilfældes, saa maatte jo dog Beskuelsen være det der *adskildte* dem, det eneste Nyt man, naar Formene engang var til, kunde finde i et Digter-Værk, og altsaa det Eneste hvorfor man, fornuftigviis, kunde ønske flere end *eet* Digt, oversat i alle Sprog! Nu paastaaer jeg, at den Beskuelse, som *hersker* i Oehs senere Arbeider, er den *bestemt modsat*, som *hersker* i de forrige, og at de følgelig kan ei begge være *sande*, ja, i det de ophæve hinanden, ei engang poetiske ∴ *aandelige*. At nu Beskuelsen i de Poetiske Skrifter og Nordiske Digte er poetisk, forudsætter jeg her, og Slutningen falder da af sig selv. Det Forbigangne og Tilkommende, hvor Digteren saae Lys, mørknedes efterhaanden for hans Øie, og til Øieblikket vendte han sin Hu, men hans Aand var ikke Øieblikkets, derfor blev han ingen Baggesen, men som Digter, i mine Øine, ingen Ting; som mesterlig Kjød-Billedhugger; den hele |US:619|kjødelige Ungdoms forgudede Konstner: Afgudsbilled-Mager. Kun naar *Mindet* af Begeistringens salige Øiebliske stundum greeb ham, løftede han Øiet mod Himlen

og saae det |VU:236|lysne, |A:226|men den Veemod, som da overfaldt ham, slog han gjerne bort med en Spas, og begyndte igjen, hvor han slap. Saaledes seer jeg Digterens Historie i hans Værker, og skjøndt Palnatoke, som jeg dengang offentlig anmærkede, var et betænkeligt Forvarsel, anseer jeg dog, nu som 1812, Faruk og Stærkodder for de sidste Digter-Børn Oeh. har efterladt sig, skjøndt de vist nok ikke have Moder sammen med deres ældre Sødskende. Ja, Stærkodder er den sidste Kæmpe, som kan *bære* Oehlenschlägers Digter-Navn, og hvis Navn derfor uden at tabe sig deri, kan føies til Digterens, og vidste jeg end, at han vilde svare mig, som Stærkodder fordum svarede Hather:

Improbe, verba seris facili temeraria labro
Auribus inconcinna piis ...

saa maatte jeg dog, skjøndt tilvisse ei med Had i Hu, tilraabe Stærkodder-Oehlenschläger hine Hathers træffende Ord:

*Unde venis patrias solitus scriptare Poeses,
Infirmo dubium suspendens stipite gressum?
Qvove ruis Danicæ vates promptissime Musæ,
Roboris eximii cassus decor excidit omnis,
Exulat ore color animoqve amota voluptas:
Destituit fauces vox et raucedine torpet:
|A:227|Deseruit corpus habitus prior, ultima cepit
Illuvies, formæqve notas cum robore carpsit.*

Danske Ord derhenimod tilraabde jeg Digteren, da han nys havde føiet Stærkodders Navn til sit, hvad der dengang ahned mig, er nu gaaet skrækkelig i Opfyldelse, og sagtens kan jeg da lade Fortidens Tunge gjentage det Samme. Maaskee turde Ordet paa den, meer umistænkeligt, finde aabnere Øre, og gjøre dybere Indtryk, thi til at speile |VU:237|sig i Historien, er Ingen for stor, |US:620|og selv Konger beskjemmer det ei, at lade sig slaae og rette af den!

Kunde de følgende Ord fulgdes med af Talen til Stærkodder, saa det maatte lyde:

Ut ratis assiduo fluctu qvassata fatiscit,
Sic longo annorum cursu generata *senectus*
Triste parit funus, defunctaqve viribus ætas
Occidit, et primæ patitur dispendia sortis!

var Oeh. at betragte som en Olding, hvis Kraft med Aarene forgik, eller var udtømt i de Kæmpe-Værker han udførde, o vee da den hjerteløse Spottefugl, der vilde synge for Liig, naar han saae Kraftens matte Efterskin over Skoven, og hørde en døende Lyd fra den bristende Harpe. Da skulde jeg vist være blandt de Første, som, skjøndt jeg manglede Uffes Styrke, skulde for den blinde Vermund

løfte Skrep |A:228| baade Hænder, og knuse Trolden eller døe; thi det maa Danmark aldrig glemme, at var Oehlschläger hensovet paa Hakons Bautasteen, da var den et Mindes-Mærke, hvis Mage selv ei pryder Villiams Grav i Vest-Minster; da det er den første levende Bautasteen i Kæmpe-Størrelse, som er udhugget med Konstner-Haand af *Historiens Dovre*, og fortæller os ikke, men viser os *virkelig* Kæmpens Liv og Aand i hans Idrætter. Og, fordi nu Digteren hverken hensov, eller gav os Magen til det Mageløse, men tog sig en Slummer paa Palnatokes Grav, opmuntrede sig, og bevægede os, sødt sværmende med Axel og Valborg, og endelig morede sig og os med den deilige Sommernats-Drøm om Correggio; skulde vi derfor gaae i Rette med ham, eller glemme den Beundring og Tak vi, saamange som skattede de herlige Digter-Gaver, dybt maatte føle vi skyldte hans Aand. Nei visselig, jeg er endog i dette Øieblik nær ved at angre, hvad jeg, efter at have læst Stærkodder, Faruk og Digtningerne, sagde, og kan jeg ikke angre det, kommer det kun af, at jeg talde i mit Hjertes Oprigtighed, og kom med det samme levende ihu, hvad aldrig maatte glemmes.

Men, Oeh. har siden skrevet Bøger, som ei blot savne poetisk Værd, men have et bestemt Uværd, |A:229| han føler sig ikke svag, men sund og dyg |VU:238| tig, hans Værker røbe al muelig Sundhed i |US:621| hans kjødelige Indbildnings-Kraft, netop for disse Bøger raser Ungdommen, og jeg føler det: Oehlschlägers *Aand* tilsmiler mig venlig sit Bifald, i det jeg løfter Stemmen efter Evne mod sligt et Uvæsen. Oehlschläger selv, om han læste min Skrift, som jeg dog knap tør haabe, skulde vist nødes til at lade mig vederfares den Ret, at jeg taler efter min Overbeviisning, at jeg husker, hvad ikke blot jeg, men baade Dannemark og Norge skylder ham, og at det er mit oprigtige Ønske, at vores og Efter-Slægtens Gjæld til hans Aand maatte, om mueligt, end vorde tusindfold større. Det vilde skee, hvis han atter opløftede Øiet, og i sin tilbagevendte Aand opreiste paa Marken og Fjeldet den Række af historiske Bauta-Stene, hvortil Shakspear udkastede Tegningen i sine *Historier*, hvortil Gøthe dannede en Model i Gøz von Berlechingen, hvoraf Adam Oehlschläger reiste den første i Hakon Jarl, og hvorom jeg kunde være nær ved at opgive Haabet, dersom jeg troede at maatte opgive det om Billed-Huggeren! Dog, saalænge jeg hører, at han endnu gad siddet i Valdemars Taarn, og skuet ud over Elivaga med Saxo og Snorro ved Siden, og saalænge jeg seer |A:230| at han endnu kan sødt bevæges, som ved Enden af sin Reise, saalænge fristes jeg ei til at opgive Haabet, men sørger kun over de skjønnede Aar, som henrinde, over Kræfterne som bortødsles, og saavel over de Sovende, jeg tænker Oehs Aand kunde vække, som over de Viltre den vist vilde styre!

Ingen troe, jeg lader mig opblæse, eller forvirre, om Nogen siger mig, at hvad jeg haaber af Oehs tilbagevendte Aand, formaaer

jeg selv! Nei, hvad jeg med Guds Hjelp kan formaae, det veed jeg vist nok ei; men hvad jeg *ikke* kan eller skal kunne formaae, det troer jeg at vide noget om, og det er sikkerlig: at skrive historiske Dramaer som Hakon. See, hvilken Herlighed det vilde være, hvorledes man da kunde opføre Historien levende for Folket, saa Skue-Spillet engang blev, hvad det aldrig har været, men skulde blive: et virksomt Middel til Folkets historiske Opdragelse, det kan jeg; føle dybt, hvilket Savn det er i en Tids-Alder, da Aandens sjunkne Hald kun ved en saadan Dunkraft kan skrues op, til at sees og randsages, det kan jeg, lade Fædrenes Aander paa Moders-Maalet livlig *fortælle*, hvem de var, hvad de virkede, hvorledes de beskue Tiden, og hvad de vilde nu udrette, hvis de hvilede paa Folket, det kunde jeg maaskee, det maatte jeg vel gjøre |VU:239| en Række af historiske Samtaler, hvis jeg |A:231|saae, at Haabet glippede, men hvem seer ikke, at derved kom man i det Høieste til at føle |US:622|Savnet ligesaa dybt som jeg, istedenfor at faae det afhjulpet. At Historiens Aand, at *Gud* vilde skaffe Raad, hvis han saae, at Savnet skulde afhjelpes, det veed jeg godt, men naar jeg troer, Han alt har skaffet Raad, skulde det da ei bedrøve mig, at see det vanbrugt, om end Ansaret for sligt et Vanbrug var tusinde Gange mindre, end det sikkerlig er!

Heller ikke mene Nogen, at min Beundring af Hakon enten forleder mig til at *canonisere* dette Drama, som et fuldendt Mester-Stykke og ufravigeligt Mønster, eller til at miskjende Oehs andre ypperlige Værker! Ingenlunde, jeg kunde vel, saa godt som nogen Anden end Digteren selv, see Mangler og Feil i Hakon; men jeg vilde ligesaa gjerne paatage mig at sætte det manglende Vindue i Aladdins Slot, som den manglende Kant paa Hakons Bautasteen. Naar jeg skulde skrive en nordisk Tragoedie, da blev den i det Høieste en truffet Copie af Hakon, men seer jeg ikke feil, da kunde den Aand der fremstillede Hakon, fremstille, om det gjaldt, hundrede Helte, uden at de havde anden Lighed, end den *Historien* gav dem. Jeg seer ligeledes meget godt, at Aladdin er et Særsyn i vore Dage, der neppe kommer tit igjen, men jeg tør mene, at, historisk |A:232|betragtet, er det en forvindeligh Skade, og paa det Eventyrlige, om ikke just saa genialske behandlet, vil der blive godt Kjøb, naar Indiens og Persiens Aander ret komme til at gaae igjen paa den Frankfurter-Messe. Den ene Aladdin vi har, troer jeg ikke vi skulde sælge for hvad andre Folk kunde byde os, thi det historiske Slot skal jo bygges ved Aladdins Lampe, men fik vi en til, kunde vi gjerne, naar de vilde betale anstændig, overlade den til vore Naboer, som, trods al Gridskhed, immer gribe feil ad det *naturlige* Eventyr. Saaledes kunde jeg blive ved at regne Alt det op af Oeh. jeg sætter Priis paa, og vise at jeg hverken er ubekjendt dermed, eller miskjender det, fordi jeg først og sidst nævner Hakon, men at jeg kommer først og sidst dertil, fordi et historisk Drama er det eneste

Digt som taaler at fortsættes, ja, som kun i den bestandige Fortsættelse finder sin Slutning, saa man af det Slags kan aldrig faae for mange, men lettelig for faae.

O, gid da Fortsættelsen snart maatte følge! Peer Vegner og Tylvten kunde da rolig gaae hjem og lægge sig, eller, hvad der skulde fornøie mig, faae Øinene op, og see, at de gik i Taaget og fægtede i Blinde. |VU:240| Hvad der kunde blive imellem Oeh. og B. veed ikke jeg, men en Offenlig Tvist blev det vist neppe. Baggens offentlige Ønske var da opfyldt saavel som |A:233| mit, og da kunde |US:623| hver med Lyst gaae til Sit: til sin beskikkede Syssel og Dont. Vel veed jeg, Ungdommen siger, at Baggens har ingen, men det kommer netop af, at Ungdommens Optugtelse, som den selv finder meget unødvendig, hører ret egenlig til hans Fag, thi hans Aand veed at gribe Øieblikket, og i en *Haande-Vending* er han uforlignelig. Man har meent: det var et formasteligt Ord af ham engang, at han vilde *reenskrive* Holberg, men jeg tør troe, det ikke blot var et meget fornuftigt Ord, men at den *Reenskrivning*, naar B. tog sig den *ret* for, vilde være den herligste Sjæle-Gave han kunde efterlade, og indløste paa Dannemarks Vegne den Forskrivning Peer Vegner har givet Hans Mikkelsens Aand, men som han ikke kan indfrie, om han saa kunde stjæle alle de Tanker *Hans* har havt og tiet med; thi man efterligner ikke en Aand ved at tage op, hvad den saae og lod ligge, men ved, *med den* at betragte og fremstille det *Tilsvarende* i sin Tid. Sat Sapienti, vist for meget for de Fleste, men et Smørrebrød, om ikke for, saa dog til Peer Vegner!
